

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXVII. De comparatione Petri cum Paulo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

CAPVT XXVII.

De comparatione Petri cum Paulo.

» **L** T E R V M argumentum sumitur ab eo, quo
 » Paulus per Antonomasiā vocatur Apostolus
 » inde enim sequi videtur, vt ipse potius, quā Pe-
 » trus princeps Apostolorum sit. Accedit quod
 » antiquis sigillis, quibus diplomata summi Pontificis ob-
 » gnantur, inueniuntur imagines Petri & Pauli; sed huius
 » dextris, illius à sinistris. Quod etiam obseruauit S. Thomass
 » epist. ad Galatas, lect. I. & Petrus Damianus in tractatu de
 » ipsa re.

» **R** E S P O N D E O, Paulum vocari Apostolum per Antonomasiā, non quia fuerit maior Petro potestate vel auctoritate; sed duabus aliis de causis, quæ nihil detrahunt de potestate Petri. VNA fuit, quia plura scripsit, & doctior ac sapientior fuit ceteris. Tunc enim ferè vocamus eum Apostolum per Antonomasiā, quando scripta eius citamus. ALI T E R fuit, quia ad Apostolum propriè, vt Apostolum, peruenit plantare fidem: Paulus autem pluribus in locis plantauit eam, quā ullus alius. Nam ceteri Apostoli missi sunt ad certas prouincias; Paulus ad omnes Gentes, sine certâ prouinciarum determinatione. Et ipse de se ait: *Plus omnibus laboraui.* I. Cor. 15.

» Testatur quoq; H I E R O N Y M V S in cap. 5. Amos, illa verba: *Qui vocat aquas maris, & effundit eas super faciem terræ.* Paulum non solum plantasse fidem Christi, per totum eum longissimum tractum, qui est ab Hierusalem vsque ad Illyricum, vt etiam ipse Paulus ait Rom. 15. sed etiam à mari rubro vsque ad Oceanum per totum ferè orbem; vt prius eum testis defecerit, quā studium prædicandi. Itaque in eo, quod proprium Apostoli, Paulus excelluit. & sicut Petrus dicitur princeps Apostolorum, quia institutus est caput & pastor omnium: Ita etiam Paulus dici potest princeps Apostolorum quia munus Apostolicum excellentissimè adimpleuit. Quo modo Virgilius dicitur princeps Poëtarum, & Cicero princeps Oratorum.

» Vtramque rationem S. A V G V S T I N V S paucissimis verbis complexus est, lib. 3. ad Bonifacium, cap. 3. *Apostolus, inquit,*

cum dicitur, si non exprimat quis Apostolus, non intelligitur nisi Paulus, quia pluribus est epistolis notior, & plus omnibus illis laboravit.

Quod autem obiicitur de imaginibus Petri & Pauli, quæ ita disponi solent, ut Paulus ad dexteram Petri conspiciatur, multis modis solui potest. PRIMVM enim, tametsi satis constat, Petrum Paulo auctoritate maiorem fuisse; ut supra docuimus testimonio Cypriani in epist. ad Quintum; Augustini epist. 19. ad Hieronymum; Hieronymi epist. 89. ad Augustinum; Gregorij hom. 18. in Ezech. Theodoret in epist. ad Leonem; & Oecumenij in 1. cap. ad Gal. tamen etiamsi constaret, Paulum Petro omnibus nominibus antepōndum esse, nihil id Romanis Pontificibus officeret, aut ipsi etiam Petri summo pontificatui. Non quidem Pontificibus Romanis; quoniam ipsi tam Petrum, quam Paulum prædecessorem & parentem agnoscunt: Siquidem vterque Apostolus Romanam Ecclesiam fundavit & gubernavit; ut præter alios testatur Irenæus lib. 3. cap. 3. & in vrbe Roma vterque per martyrium vitam finiuit. Itaque omnis Pauli gloria ad Romanos Pontifices pertinet. Nihil etiam Petri pontificatui officeret summa dignitas & auctoritas Pauli: quoniam extraordinaria erat, quanta quanta tandem esset.

Quare, quemadmodum in populo Iudæorum maior erat Moses Aarone, & nihilominus tamen Aaron verè & proprie summus Pontifex fuit; & non Moyses, sed Aaronis posteriori in summa illa dignitate patri successerunt; quoniam potestas Moyses extraordinaria, Aaronis ordinaria erat; ita quoque si admitteremus, extraordinario priuilegio Paulum Petro maiorem fuisse, non propterea negaremus Petrum ordinarium, ac summum Ecclesiæ Pontificem fuisse.

DEINDE potest etiam responderi, nõ esse hoc perpetuum, ut in antiquis imaginibus Paulus dexteram partem occuper. Siquidem in his, quæ Romæ nunc exstant, ut in quibusdam Paulus cernitur ad dexteram, ita in aliis nõ paucioribus cernitur ad sinistram: & sicut in diplomatibus Paulus obtinet dexteram, ita in numismatibus obtinet sinistram.

Et fortasse consultò id veteres obseruarunt: ut ex duobus summis Apostolis modò vnum, modò alterum antepōnerent. Nimirum ut eo modo significarent, hos Apostolos vel pares

esse inter se, vel certè ignorari, vter alteri præstet. Nam et si
 trus maior est potestate, Paulus maior est sapientia: vter
 ganter monet S. Maximus serm. vlt. de sanctis Petro & Pauli
 vbi Petro clauem potentia, Paulo clauem sapientia data
 esse dicit.

Hinc S. LEO serm. i. de natali Apostolorum: *Hos, in quibus
 gratia Dei in tantum apicem inter omnia Ecclesie membra
 prouexit, ut eos in corpore, cui caput est Christus, quasi gen-
 num constitueret lumen oculorum: de quorum meritis atque
 virtutibus nihil diuersum, nihil debemus sentire discretum
 quia illos & electio pares, & labor similes, & finis fecit ap-
 les. Et S. MAXIMVS loco notato: Ergo, inquit, beati Petrus
 & Paulus eminent inter vniuersos, & peculiari quadam
 rogatione præcellunt: verum inter ipsos quis cui præponatur,
 certum est. Puto enim illos æquales esse meritis, quia æquales
 sunt passione. Et S. GREGORIUS lib. i. Dialog. cap. vlt. Pe-
 trus, inquit, Apostolus, Petro Apostolorum primo in principatu
 Apostolico frater est.*

TERTIA quoque responsio adhiberi potest. Nam v-
 notauit Antonius Nebriffensis in annotatione ad quinquaginta
 Scripturae loca, cum duo simul incedebant, olim id
 seruabatur, vt senior & honoratior ad laeuam esset; iunior
 rem latus ei dexterum clauderet; & nonnihil præcederet in
 gnium obsequij. Inde enim dicti sunt laterones, &, per con-
 tractionem, latrones, qui dextrum latus nobiliorum hono-
 rum defensionis causa tegebant. Id ille probat multis argu-
 mentis, sed præcipue testimonio duorum illustrium Poë-
 rum. Nam Ouidius lib. 5. Fastorum, de sene ait:

*Et medius iuuenem, non indignantibus illis,
 Ibat, & interior si comes vnus erat.*

Porro interiorem dici eum, qui ad partem laeuam est, a
 Virgilio discimus, qui lib. 5. Æneidos ait de Cloantho, qui
 sinistram partem Gyæ nauigabat:

*Ille inter nauemque Gyæ, scopulosque sonantes
 Radit iter laeuum interior, subitusque priorem
 Præterit.*

Addere possumus E. V. S. E. B. I. I. testimonium, qui lib. i. de vi-
 ta Constantini scribit; se vidisse in Palæstina Constantinum
 adolescentem obeuntem prouinciam cum seniore Augusto
 semper

semperque ad dexteram eius incedentem. Neque dubium esse potest, quin Constantinus adolescens, ac penè priuatus in loco minus honorato esset, quàm senior Augustus.

Neque his repugnat quod Ambrosius in serm. de Pentecoste, qui est 61. & Hieronymus in comment. i. cap. ad Ephesios, dicunt, sedere ad partem dexteram esse maioris honoris signum. Nam absolute dextera honoratior est, & præsertim in sedibus recto ordine collocatis. Vt si ad parietem ponantur duæ sedes, & vna alteram non tegat, dubium esse non potest, quin dextera debeatur præstantiori: tamen alia ratio est de incessu, & quando vnus alterius latus corpore suo tegit.

Iam igitur credibile est initio cœpisse depingi Paulum ad dexteram Petri, vt iuniorem & minorem; nam idcirco in diplomatis pontificiis ita Paulus ad Petri dexteram collocatur, vt eum præcedat, & fermè totum tegat, quod est argumentum obsequij in Paulo, & dignitatis in Petro. Quod autem postea cœperit pingi ad dexteram, etiam cum Petrum non tegit; vel cum Christus, aut beata Virgo medium locum tenent: ex imperitia factum videtur; nimirum viderant alicubi Paulum depictum ad dexteram, nec aduerterant, sic eum esse ad dexteram, vt Petrum teget; existimarunt ob honorem Pauli id fieri, ac propterea, in sedibus quoque, vel cum inter se multum distarent, dexteram partem Paulo tribuerunt.

Ceterum non ob Pauli honorem id à veteribus factum esse; vel inde probari potest, quod in omnibus aliis rebus semper Petrus Paulo antepositur. Si nominandi sunt, Petrus præcedit; si in precibus inuocandi, præcedit Petrus; si festi dies in eorum honorem celebrandi, prior est Petrus. Cur igitur in imaginibus ordo iste alioqui perpetuus mutaretur?

Denique, si hæc aliquibus non probantur, admitti potest honoris gratia Paulum à dexteris Petri in signis & imaginibus collocari. cuius honoris causæ tres potissimum esse videntur. **PRIMA**, quoniam plus ipse videtur Ecclesiæ profuisse, quàm Petrus; plures enim ex Gentibus ad Christi fidem adduxit; plures prouincias summo cum labore peragravit; plura scripta, eaque vtilissima nobis reliquit.

Ecclesia verò in colenda Sanctorum memoria, non tam respicit gradum honoris, quem habuerunt in terris; quàm vtilitatis, quam posteris attulerunt. Cum enim gratitudinis

caussa eos honoret, illis maiorem cultum defert, quibus plerumque debet. Certè Stephanus & Laurentius Diaconi tantum erant quorum ille S. Iacobo Episcopo & Apostolo, iste S. Sixto summo Pontifici ministravit, & tamen Ecclesia magis honorem Stephanum, quam Iacobum; & Laurentium, quam Sixtum quia clarissima horum Diaconorum martyria tot Ecclesiis mirabiliter præluxerunt. magis autem Stephanum & Laurentium ab Ecclesia honorari, quam Iacobum & Sixtum, ex eo perspicitur, quòd illorum dies natales octavas habent, istorum non habent.

Pari ratione S. Hieronymus & S. Thomas Aquinas simpliciter Presbyteri fuerunt; Antonius, Benedictus, Franciscus Presbyteri quidem: & tamen ab Ecclesia, quod ad cultum attinet, multis sanctis Episcopis & Martyribus, & summis Pontificibus præponuntur: quoniam illi scriptis libris isti ordinum religiosorum institutione plurimum Ecclesiis profuerunt.

ALTERA ratio est, quia Paulus, Doctor Gentium, præcipue fuit, Petrus Iudæorum: ut igitur significaret Ecclesia Gentiles Iudæis tandem antepositos esse, ab eo qui dicitur *Maior seruiet minori*; Paulum anteposuit Petro.

TERTIA ratio esse potest: quoniam Petrus à Christo vocatus fuit, adhuc mortali & quodammodo in sinistris constituto: Paulus autem de cælo vocatus est à Christo immortalis & regnante ac sedente à dextris Patris. Atque hanc rationem attingunt etiam Petrus Damiani in epistola ad Desiderium quam de hac ipsa questione scripsit; Innocentius III. in summo mone de Euangelistis; & sanctus Thomas lectione primæ epistolam ad Galatas.

Addit PETRVS Damiani & QUARTAM rationem, videlicet Paulus de tribu Benjamin erat, & in ipso Benjamin demonstratus, ac typicè expressus in Scripturis: porro Benjamin etsi postremus erat inter fratres suos, tamen & à patre filius dexteræ est appellatus, & à Ioseph omnibus fratribus antepositus.

Vide in Genes. cap.

25. & 42.

